

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

Nincs Élelmiszer Termékpálya Kódex, nincs GVH eljárás

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) vizsgálati szakban, végzéssel megszüntette az Élelmiszer Termékpálya Kódexet aláíró szervezetek ellen indított eljárását. A Kódex nem volt alkalmas a piaci verseny korlátozására, és mivel nem lépett hatályba, érzékelhető hatást sem fejtett ki a piacon.

A GVH 2009. május 21-én indított eljárást, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége, a Magyar Agrárkamara, az Élelmiszerfeldolgozók Országos Szövetsége, a Tej Terméktanács, a Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács, a Vágóállat és Hús Szakmaközi Szervezet és Terméktanács, a Baromfi Terméktanács, az Országos Kereskedelmi Szövetség és az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége ellen, miután ezek a szervezetek 2009. április 9-én aláírták az Élelmiszer Termékpálya Kódexet. A versenyhatóság azt gyanította ugyanis, hogy a dokumentum bizonyos pontjai alkalmasak lehetnek a piaci verseny korlátozására.

Az eljárás megindítása előtt a GVH a Kódex öt olyan pontját azonosította, amelyek a verseny törvénybe ütközhetnek, minthogy versenykorlátozó célúnak minősülhetnek. Ezek:

5.15. A termékpálya vállalkozásai árpolitikájukban nem alkalmaznak piacveszélyeztető eszközöket, így különösen

b) nem forgalmaznak saját üzletben előállított terméket önköltségi ár alatt;

c) nem forgalmaznak szezonterméket akciós áron az adott termék hazai értékesítési szezonjának kezdetén.

(A GVH valószínűsítette, hogy a rendelkezések alkalmasak a vállalkozások közötti árverseny korlátozására.)

7.2. A termékpálya vállalkozásai a kiemelt jelentőségű hazai termékek körét illetően külföldről származó termékekkel csak a választékot bővítik.

(Az import termékek bővítik a választékot, valamint a kevésbé hatékonyan termelő vállalkozások számára versenynyomást fejtenek ki. A Kódex ezen pontja pedig egyértelműen az erősebb versenyre serkentő alacsony árú importot korlátozhatja, így a GVH valószínűsítette, hogy benne rejlik a versenykorlátozás lehetősége.)

7.3. A termékpálya élelmiszerforgalmazással foglalkozó vállalkozásai élelmiszerválasztékának kiemelt jelentőségű hazai termékekből álló hányada a Magyar Köztársaság területén megfelelő mennyiségben és folyamatosan előállított kiemelt jelentőségű hazai termékek esetében - azon időszakokban, amikor ezeket a termékeket Magyar Köztársaság területén is jelentős

mennyiségben állítják elő - eléri az elsődleges és másodlagos kihelyezések polcfelületei alapján mérhető 80%-ot.

(A GVH valószínűsítette, hogy ez a szabály az import termékek kereskedelmi kihelyezését gátoló, diszkrimináló szabály, így alkalmas a verseny korlátozására.)

- 7.5. *A termékpálya élelmiszer-előállítással foglalkozó vállalkozásai árletörési céllal nem importálnak kiemelt jelentőségű hazai termékek körébe tartozó mezőgazdasági alapanyagot.*

(Amennyiben egy földrajzi piacon - bármilyen okból - magas alapanyag árak alakulnak ki, s a feldolgozók a megnövelt árakon már nem tudják értékesíteni termékeiket, rákényszerülnek arra, hogy alacsonyabb árú alapanyagforrásokat keressenek. Az olcsóbb importtal történő kiváltás tehát racionális vállalati viselkedés. Az „árletörési célú” import meggátolása önmagában is korlátozza a beszállítók közötti árversenyt, így a GVH valószínűsítette, hogy a rendelkezésben benne rejlik az árverseny korlátozásának lehetősége.)

- 7.7. *A termékpálya mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozásai a kiemelt jelentőségű hazai termékek körében exportra csak a hazai piacon nem értékesíthető többletmennyiséget értékesítik, árfelhajtási céllal pedig nem exportálnak e körbe tartozó mezőgazdasági alapanyagot.*

(Ha egy földrajzi piacon - bármilyen okból - alacsony felvásárlási árak alakulnak ki, a termelők érdekeltek lehetnek a más földrajzi piacokon való termék elhelyezésben, ha azzal többlet jövedelemre tehetnek szert. A magasabb árú értékesítési lehetőségek keresése ebből következően racionális termelői viselkedés. Az „árfelhajtási célú” export meggátolása önmagában is korlátozza a termelők azon lehetőségét, hogy kihasználhassák az egyes földrajzi piacok közötti áreltéréseket. GVH így valószínűsítette, hogy ebben a rendelkezésben benne rejlik a piacok felosztásának lehetősége.)

A megállapodás másik öt pontja esetében (a Kódex számozásának megfelelően 4.5., 5.5., 5.15., 7.4., 7.6.) az volt valószínűsíthető, hogy alkalmazásuk esetén azok versenykorlátozó hatást fejthetnek ki.

Mindez azt jelenti, hogy a GVH által üdvözölt Termékpálya Kódex 94 pontjából a GVH összesen 10 pontot kifogásolt.

A versenytörvény határozottan tiltja olyan megállapodások megkötését, amelyek célja a vételi vagy eladási árak meghatározása, az előállítás vagy a forgalmazás korlátozása, a beszerzési források felosztása, a piac felosztása, a piacra lépés akadályozása, vagy az üzletfelek megkülönböztetése. Ráadásul a versenytörvény szerint ezekben az esetekben már a szándék kinyilvánítása is elegendő a jogsértéshez, nem kell, hogy a versenyjogsértő megállapodást a vállalkozások a gyakorlatban is alkalmazzák, ugyanakkor az is vizsgálendő, hogy a versenyhatás érzékelhető-e.

Mindezen tények megállapítása azonban önmagában nem lett volna elegendő az eljárás megindításához. Ahhoz ugyanis három feltételnek egyidejűleg kell teljesülnie. A versenytörvény megsértésén túl a GVH hatáskörébe kell tartoznia az ügynek és közérdekűnek is kell lennie.

A Kódex aláírása egyértelműen azt jelezte, hogy az azt szignáló szervezetek tagjai végre fogják hajtani a Kódexben foglaltakat. Ebben az esetben a mezőgazdaságban, az élelmiszeriparban és az élelmiszer kiskereskedelemben tevékenykedő vállalkozások egyértelműen a versenytörvénybe ütköző magatartást folytattak volna, ami kihatott volna az

összes ágazatra és valamennyi fogyasztóra, így lépésük közérdeket sértett volna. Mivel a versenykorlátozó megállapodásokkal szembeni fellépés a GVH feladata, egyértelmű, hogy mindhárom, a vizsgálat megindításához elengedhetetlen feltétel egyidejűleg teljesült, így a versenyhatóságnak nem maradt más választása mint az eljárás megindítása.

Mivel a megállapodás – tekintettel arra, hogy a kifogásolt pontok nagyobb része az import termékek piacra jutását nehezítette volna – jellegéből fakadóan alkalmas lehetett volna arra, hogy az EU tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolja, emiatt nemcsak a magyar, hanem a közösségi versenyjogi szabályok alapján is vizsgálatot indított a GVH.

A helyzet a vizsgálat során azonban alapvetően megváltozott. Kiderült például, hogy az aláíró szervezetek nem bírtak a tagjaiktól olyan felhatalmazással, hogy azok egyetértenének a Kódex rendelkezéseivel, így az aláírók az egyesülési törvény szerint tagságukat nem képviselhették, nevükben kötelezettséget nem vállalhattak. Így a Kódex a gyakorlatban nem valósulhatott volna meg.

Ráadásul az aláíró szervezetek a Kódex hatályba lépése, azaz 2009. július 1-e után úgy nyilatkoztak, hogy nem alkalmazzák a Kódexet, vagy felfüggesztik az alkalmazását a GVH döntéséig. Később az aláírók azt is kinyilvánították, hogy a Kódex csak akkor él, ha megvalósításában valamennyi érintett részt vesz. Csakhogy nem sokkal ezután a kiskereskedőket képviselő szervezetek az élelmiszer termékpálya törvényre hivatkozva végérvényesen elálltak a Kódex alkalmazásától, így a megállapodás nem lépett hatályba, rendelkezéseinek alkalmazására nem került sor. A Kódex a jövőben sem kerülhet bevezetésre, hiszen alkalmazásától a kiskereskedelmi érdekképviselők végérvényesen elálltak.

A versenytörvény szerint a GVH a versenyfelügyeleti eljárást vizsgálati szakban, végzéssel is megszüntetheti, amennyiben a vizsgálat elrendelésére okot adó három körülmény (versenytörvénysértés, GVH hatáskör, közérdek) közül bármelyik megszűnne, továbbá akkor, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény.

A versenyhatóság szerint jogsértés a Kódex kiüresedése miatt nem valósult meg, az eljárás folytatására, a GVH további beavatkozására ezért nincsen szükség, így a GVH az eljárást végzéssel megszüntette.

Az ügy hivatali nyilvántartási száma: **Vj-65/2009**.

Budapest, 2009. augusztus 6.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

MIHÁLOVITS András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: MIHALOVITS.Andras@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>